

Pliktrådets verksamhetsplan

2024–2025

PLIKTRÅDET

Pliktrådet utgör det centrala medinflytandeorganet enligt förordning (2017:1249) om medinflytande för totalförsvarspliktiga och har som uppgift att bedriva medinflytande från centralt håll. Denna verksamhetsplan definierar vilka områden värnpliktskongressen 2024 uppdrar Pliktrådet att arbeta med samt vad som ska prioriteras under verksamhetsåret.

Verksamhetsplanen delas in olika i områden där följande utgör grundläggande verksamhet som inte får prioriteras ned: Förbandsverksamhet, Lokalt medinflytande, Dokumentation och överlämning, Kongress, Huvudförtroendekonferens (HFK) och Personärenden.

Pliktrådets arbete ska planeras för att samtliga krav i verksamhetsplanen uppnås. Pliktrådet ska samtidigt särskilt arbeta mot de mål som är utnämnda prioriterade. Prioriteringen av mål syftar till att ge Pliktrådet möjlighet att kraftsamla arbetet mot dem. Om Pliktrådet bedömer att de prioriterade målen kräver mer resurser bör verksamheten planeras om, detta eventuellt på bekostnad av andra områden.

Pliktrådets prioriterade mål för verksamhetsåret 2024/2025 är att:

- Medinflytande effektiviseras genom tydliga direktiv från central nivå tillsammans med utveckling av utbildning och information till de förtroendevalda.
- Pliktrådet etablerar och vårdar relationer med individer och organisationer som har inflytande över de totalförsvarspliktigas situation eller som på andra sätt kan stödja Pliktrådets verksamhet.
- Totalförsvarspliktiga har adekvata förmåner, resor och ersättningar.
- Varje värnpliktig ska tilldelas funktionsduglig, ändamålsenlig materiel i rätt storlek, samt i tillräckligt antal.
- Vid inskrivning placeras varje person på rätt plats med rätt information.

Innehåll

1. Arbetsmiljö och säkerhet.....	4
2. Civilplikt.....	6
3. Civilt meritvärde	7
4. Dokumentation och överlämning.....	8
5. Förbandsverksamhet	9
6. Historia.....	10
7. Huvudförtroendekonferens (HFK).....	11
8. Information och mönstring.....	12
9. Intern arbetsmiljö	13
10. Internationella relationer	14
11. Juridiska rättigheter och skyldigheter	15
12. Kommunikation och media.....	16
13. Kompensationer	17
14. Kongress.....	18
15. Lokalt medinflytande	19
16. Materiel och personlig utrustning	20
17. Organisationsutveckling	21
18. Personärenden.....	22
19. Representation	23
20. Soldathemsförbundet och meningsfull fritid	24
21. Utmärkelser	25

1. Arbetsmiljö och säkerhet

Bakgrund:

Ingen totalförsvarspliktig ska behöva lida fysiskt eller psykisk skada under värnpliktsutbildningen och således måste arbetsmiljö- och säkerhetsarbetet ständigt utvecklas både centralt och lokalt på varje utbildande enhet. Strävan efter att uppfylla utbildningsmål får aldrig äventyra säkerheten eller standarden på utbildningsmiljön.

En vital del av utbildningsmiljön är trivsamma vistelseutrymmen som fyller sin funktion. Att ha undermålig luftventilation eller för små och för få vårdlokaler uppfyller inte detta och kan därför inte tillåtas ute på förband, skolor eller centrum. Därutöver kan det inte accepteras att de våt- och duschutrymmen som tilldelas de totalförsvarspliktiga inskränker individens integritet.

Ett lättillgängligt, välkänt och likformigt system för avvikelserapportering måste implementeras inom hela Försvarmakten och läras ut till värnpliktiga liksom befäl på förbanden. Det är avgörande för att relevant data kopplat till säkerhet för värnpliktiga samlas in. Detta leder även till att värnpliktiga med försäkringsärenden enklare kan spåra dem. Därutöver bör utbildning i avvikelserapportering genomföras kontinuerligt och extra stöd finnas vid behov.

Ett led i utvecklingen av säkerhetsarbetet inom Försvarmakten är att utbildningsenheter på lokal nivå i större utsträckning inkluderar sina förtroendevalda skyddsassistenter. Tilläggningsvis finns behov av en uppdaterad central skyddsassistentutbildning samt att skyddsassistenterna får en tydligt definierad roll.

Mål:

- Ingen värnpliktig ska behöva skadas fysiskt eller psykiskt under värnplikten.
- Nödvändiga stödfunktioner likt värnpliktskonsulent (VPL-konsulent), psykolog och Försvårshälsa ska finnas lättillgängligt för alla värnpliktiga under hela utbildningsåret.
- Respektive förband ska arbeta aktivt för en bättre jargong på utbildningsorterna som följer Försvarmaktens värdegrund.
- Respektive utbildande enhet ska ha ändamålsenliga och trivsamma vistelseutrymmen.
- En välfungerande rutin kring avvikelserapportering ska vara etablerad på värnpliktsutbildande förband och utbildning ska ges värnpliktiga såväl som anställda.
- Försvarmakten utvecklar en central utbildning för förtroendevalda skyddsassistenter.

Krav

Värnpliktskongressen 2024 uppdrar Pliktrådet:

- att ledamoten med ansvar för området arbetsmiljö och säkerhet agerar kontaktperson för huvudförtroendevalda skyddsassistenter,**
- att medverka under minst en säkerhetsinspektion tillsammans med marksäkerhetsinspektionen eller flygsäkerhetsinspektionen som genomförs på ett värnpliktsutbildande förband,**
- att den ledamot med huvudansvar för Pliktrådets arbete om arbetsmiljö och säkerhet**

att har god förståelse för verksamhetssäkerheten inom de olika försvarsgrenarna, följa upp arbetsmiljön och säkerheten lokalt samt stödfunktioner på värnpliktsutbildande förband vid förbandsbesök genom samtal med värnpliktiga, förbandsledning och Försvarshälsa,

att granska och påverka Försvarsmaktens centrala arbete gällande verksamhetssäkerhet,

att arbeta för att förbättra totalförsvarspliktigas vistelseutrymmen,

att ta del av GU-enkäten samt integrera resultatet i Pliktrådets förbättringsarbete,

att granska och påverka den centrala skyddsassistentsutbildningen, samt

att följa upp statistik som rör antalet och anledningen bakom avskrivningar under grundutbildningen, samt

att Pliktrådet arbetar för att varje förband håller minst två utbildningstillfällen om Försvarsmaktens värdegrund och uppförandekod vid separata tillfällen under GU.

2. Civilplikt

Bakgrund:

Civilplikten är återaktiverad, men hur grundutbildning med civilplikt kommer att utformas framöver återstår att se. I dagsläget innefattar medinflytandeförordningen att kongressen och Pliktrådet utöver värnpliktiga även representerar civilpliktiga under grundutbildning. Givet detta bör Pliktrådets ledamöter vara insatta i processen samt förbereda inför återaktiveringen av civilplikt med grundutbildning.

I takt med att ungdomar kommer att pliktas in till att genomföra grundutbildning med civilplikt behöver även Pliktrådets organisation förändras. Vapenfrihet är en grundläggande rättighet som ska respekteras. Så även i fallet om vilka som representerar de civilpliktiga på central nivå i medinflytandefrågor.

Mål:

- Civilpliktiga under grundutbildning ges på ett tillfredställande sätt möjlighet att bedriva medinflytande på lokal samt central nivå.
- Civilpliktiga ska på längre sikt ha en egen kongress och ett eget råd.

Krav

Värnpliktskongressen 2024 uppdrar Pliktrådet:

- att** *bevaka civilpliktsfrågan genom att etablera och upprätthålla kontinuerlig kontakt med viktiga aktörer,*
- att** *vid minst ett tillfälle träffa utredarna för utredningen om det civila försvarets personalförsörjning,*
- att** *vid minst ett tillfälle träffa ministern för civilt försvar, samt*
- att** *arbeta tillsammans med MSB för att ett välgrundat medinflytandesystem etableras direkt vid återinförandet av grundutbildning med civilplikt.*

3. Civilt meritvärde

Bakgrund:

Att med plikt genomföra en utbildning inom totalförsvaret medför att individen skjuter upp sina andra planer, såsom arbete eller studier. Detta statliga ingrepp på individen kan och bör endast ses som legitimt om individen lämnar sin utbildning med ett civilt meritvärde som kompensation för det förlorade året. Disciplin, tidspassning, effektivitet, initiativförmåga och arbete under pressade förhållanden, sjukvård, brandsläckning, idrottslära, ledarskap, etik och moral är bara några av den totalförsvarspliktigas kompetenser. Det är nödvändigt att dessa färdigheter valideras och görs begripliga för civila arbetsgivare.

Vikten av validering är särskilt stor idag, när totalförsvarsplikten införts efter att ha varit ur bruk i flera år, och den allmänna kännedomen om den i samhället följaktligen sjunkit. Sådan validering kan ske genom certifiering av praktiska kunskaper, lättförståeliga vitsord och bättre allmän information till samhället om vad dagens totalförsvarspliktsutbildning innebär. Under grundutbildningen genomgår många en utbildning som kan likställas med en civil utbildning, exempelvis skyddsvakt, fordonsförare och sjukvårdare. Dessa bör överföras till ett civilt bevis exempelvis körkort och yrkeskompetensbevis.

Mål:

- Utbildande myndighet verkar för att skapa ett gemensamt språk när man talar om civil kompetens efter en grundutbildning.
- Utbildande myndighet tillhandahåller civila utbildningsintyg och certifikat i som SeQF, YKB och C-körkort.
- De totalförsvarspliktiga som genomfört en grundutbildning får förhöjd status hos civila arbetsgivare samt lärosäten.

Krav

Värnpliktskongressen 2024 uppdrar Pliktrådet:

- att** *driva på och stödja arbetet med civilt meritvärde på förbanden, samt*
- att** *driva på utbildande myndighets arbete med den civila meriteringen.*

4. Dokumentation och överlämning

Bakgrund:

Ett överlämningstänk som genomsyrar verksamheten garanterar att arbete inte görs förgäves och att kunskap och erfarenhet inte går förlorade.

Plikträdet ska genom att ta fram rutiner för dokumentation och överlämning skapa förutsättningar för ett tillträdande råd att ta del av erfarenheter och kunskaper som föregående råd har erhållit.

Mål:

- Verksamhet som Plikträdet genomför dokumenteras samt överlämnas på ett konsekvent och tillfredställande sätt.

Krav

Värnpliktskongressen 2024 uppdrar Plikträdet:

- att** *stödja övergången till nästkommande råd,*
- att** *ändamålsenligt arkivera relevant dokumentation för verksamheten,*
- att** *kunskaper, erfarenheter och relationer med nyckelpersoner överförs mellan verksamheten,*
- att** *fortsatt utveckla Pliktrådets interna handbok för genomförande av verksamhetsplan, samt*
- att** *tillhandahålla revisorer med adekvat dokumentation.*

5. Förbandsverksamhet

Bakgrund:

Pliktrådets främsta angelägenhet är de värnpliktiga. Det är därför av stor vikt att Pliktrådet tillhandahåller de värnpliktiga stöd och vägledning i olika former genom att kontinuerligt inhämta deras åsikter, vägleda i förtroendeuppdrag och uppmuntra det lokala medinflytandearbetet. Det är Pliktrådets skyldighet att se till att Försvarsmakten och politiken verkställer de krav kongressen ställer på medinflytandet ute på förbanden, som ska genomsyra hela Försvarsmakten.

Mål:

- Pliktrådet har god insikt i och förståelse för de värnpliktigas vardag, välmående och verksamhet samt har ett fungerande samarbete med förtroendevalda och LMA
- Pliktrådets förbandsverksamhet bidrar till att de värnpliktiga uppfattar att de är den bärande delen av värnpliktrörelsen.
- Missförhållanden i de värnpliktigas tillvaro stävjas och uppmärksammas.
- Kontakt mellan förtroendevalda på olika förband främjas.

Krav

Värnpliktskongressen 2024 uppdrar Pliktrådet:

- att** *minst två gånger besöka samtliga utbildande enheter som bedriver grundutbildning av värnpliktiga,*
- att** *utse en ansvarig ledamot som agerar kontaktperson för respektive utbildande förband,*
- att** *återkoppling med de huvudförtroendevalda sker efter genomfört förbandsbesök,*
- att** *under verksamhetsåret producera minst en rapport per utbildande enhet,*
- att** *informera värnpliktiga om Pliktrådets verksamhet, syfte och värnpliktskongressen, samt värnpliktsrörelsens historia,*
- att** *i dialog med de värnpliktiga, förbandsledning samt LMA kontrollera att grundutbildningen bedrivs på ett sådant sätt som stämmer överens med kongressens vilja,*
- att** *planera inför ett offentligt besök som äger rum hösten 2025, samt*
- att** *samtala och byta kontaktuppgifter med de huvudförtroendevalda under förbandsbesöken.*

6. Historia

Bakgrund:

Pliktrörelsen är ett arv av en historisk folkrörelse som under decennier kämpat för att skapa drägligare villkor för en unik och utsatt samhällsgrupp. Rörelsen blickar ständigt framåt men Pliktrådet måste även ta ansvar för att tillvarata pliktrörelsens rika historia.

Idag arbetar många av de som tidigare suttit i Värnpliktsrådet eller Civilpliktsrådet på höga samhällspositioner med mycket politiskt inflytande. Genom att hålla kontakt med dessa förbättras Pliktrådets möjlighet till påverkan. Dessa individer utgör även en stor kunskaps- och erfarenhetsbank som Pliktrådets ledamöter bör tillvarata.

Mål:

- Värnpliktsrörelsens och Civilpliktsrörelsens historia tillvaratas och bevaras.

Krav

Värnpliktskongressen 2024 uppdrar Pliktrådet:

att delta på KFÖ:er,
att arrangera minst en egen träff, fest eller ett mingel med Tomhysan och Kanonen,
att ledamöterna är pålästa om pliktrörelsens historia, samt
att Pliktrådet kontinuerligt dokumenterar sin vardag under verksamhetsåret.

7. Huvudförtroendekonferens (HFK)

Bakgrund:

Pliktrådet anordnar årligen en konferens för Sveriges huvudförtroendevalda inom kategorierna huvudförtroendeperson, huvudskyddsassistent och huvudrepresentant för nätverk värnpliktig kvinna (NVK). Detta bör ses som ett vitalt verktyg för att Pliktrådet ska kunna inhämta åsikter och lära känna de huvudförtroendevalda ute på utbildningsenheterna. Än viktigare är möjligheten för deltagarna att skapa egna kontakter för att driva gemensamma frågor. Konferensen syftar även till att motivera de förtroendevalda till att utöka det lokala arbetet på förbanden.

Mål:

- HFK används som verktyg för att främja utbytet och kontakten huvudförtroendevalda emellan samt att öka möjligheten för att gemensamt driva frågor lokalt.
- HFK skapar bättre förutsättningar för och ökar lokalt engagemang hos de totalförsvarspiktiga på förbanden.

Krav

Värnpliktskongressen 2024 uppdrar Pliktrådet:

- att** *arrangera minst en konferens för samtliga huvudförtroendevalda,*
- att** *i samråd med deltagarna på konferensen samt Försvarsmakten undersöka möjligheten till att vid två tillfällen anordna konferens,*
- att** *verka för att missad planerad ledighet under HFK ska kunna kompenseras i form av permission,*
- att** *skapa en kontaktyta där huvudförtroendevalda kan kontakta Pliktrådet och andra huvudförtroendevalda, samt*
- att** *genomföra en deltagarutvärdering i slutet av konferensen.*

8. Information och mönstring

Bakgrund:

Samhället har ett mycket stort behov av ökad kunskap om totalförsvaret och plikten, särskilt hos unga. Pliktrådet, som företrädare för Sveriges totalförsvarspliktiga under grundutbildning, ska ta ett ansvar i att kravdriva mot Försvarsmakten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt Plikt- och prövningsverket om utbildning av unga, totalförsvarspliktens innebörd och totalförsvaret i stort.

Plikt- och prövningsverket är den enda instans som kan avskriva en totalförsvarspliktig från utbildning. Pliktrådet är en viktig del i utvecklingen av myndigheten likväl som att myndigheten är en viktig del i Pliktrådets arbete.

För att totalförsvarspliktiga ska få goda förutsättningar att genomföra värn- eller civilplikt krävs att mönstringsförfarandet och informationen om utbildningen är av mycket hög kvalitet. Att mönstringen genomförs noggrant är en förutsättning för att rätt person hamnar på rätt plats i totalförsvaret och lägger grunden för en värnplikt som är meningsfull för den enskilde. Att individen får korrekt och utförlig information om utbildningen är en förutsättning för att ta sig an den med hög motivation och bibehållet förtroende för utbildande myndighet.

Mål:

- Samhällets kännedom om totalförsvarsplikten är god.
- Vid inskrivning placeras varje person på rätt plats med rätt information.
- Totalförsvarspliktiga krigsplaceras i enlighet med den befattningen de utbildats mot.

Krav

Värnpliktskongressen 2024 uppdrar Pliktrådet:

- att träffa Plikt- och prövningsverkets ledning vid minst ett tillfälle under verksamhetsåret,*
- att granska och påverka Försvarsmaktens centrala arbete som berör information till de värnpliktiga,*
- att samverka med Plikt- och prövningsverket inför det årliga informationsuppdraget och utskicket av information till de totalförsvarspliktiga,*
- att arbeta för att öka noggrannheten av förbandens värnpliktsbeställningar samt utvecklingen av beställarkompetens,*
- att arbeta för ett rättvist och jämställt mönstringsförfarande,*
- att Pliktrådet verkar för att utbildning om totalförsvarsplikt bedrivs i grund- och gymnasieskola, samt*
- att arbeta för att lagen om totalförsvarsplikt ändras med krav på beskrivning av den befattning en totalförsvarspliktig skrivs in för grundutbildning.*

9. Intern arbetsmiljö

Bakgrund:

Att främja en god intern arbetsmiljö är viktigt i skapandet av en effektiv organisation. För att Pliktrådet på ett effektivt sätt ska företräda Sveriges totalförsvarspliktiga behöver det inom organisationen främjas effektivt samarbete. Detta görs bland annat genom personalvårdande aktiviteter.

Mål:

- Det råder en god arbetsmiljö inom Pliktrådet och dess kansli.
- Pliktrådets ledamöter har roligt tillsammans under verksamhetsåret.

Krav

Värnpliktskongressen 2024 uppdrar Pliktrådet:

att *följa råds gemensam värdegrund och gemensamma överenskommelser,*
att *verka för en god intern arbetsmiljö, samt*
att *kontinuerligt anordna råds gemensamma aktiviteter för att främja sammanhållningen.*

10. Internationella relationer

Bakgrund:

Plikträdet kan dra nytta av och implementera lärdomar från andra organisationer vid internationella sammankomster. Vid dessa sammankomster ska Plikträdet i utbyte också dela med sig av sina lärdomar för att medinflytandeorganisationerna ska kunna driva och uppnå gemensamma mål.

Mål:

- Det råder ett utvecklat och kontinuerligt samarbete mellan Plikträdet och dess nordiska motsvarigheter.
- Plikträdet är en del av internationella samarbeten.
- Plikträdet drar lärdomar och tar inspiration av motsvarande organisationer i andra länder.

Krav

Värnpliktskongressen 2024 uppdrar Plikträdet:

- att bjuda in de finska, danska och norska värnpliktsråden till Värnpliktskongressen,*
- att det gemensamma idéprogrammet för det nordiska samarbetet årligen uppdateras,*
- att efter den nordiska konferensen 2024 ta över rollen som huvudkontaktperson för det nordiska samarbete,*
- att aktivt delta i det nordiska samarbetet, samt*
- att delta på den nordiska konferensen.*

11. Juridiska rättigheter och skyldigheter

Bakgrund:

Många totalförsvarspliktiga saknar kunskap om vilka rättigheter och skyldigheter de har under sin utbildning. Detta skapar en risk för bristande rättssäkerhet för de som tjänstgör under plikt. Problemet inskräps ytterligare då de totalförsvarspliktigas okunskap, medvetet eller omedvetet, utnyttjas av befäl. Exempel på detta kan vara tveksamma bestraffningsmetoder, ofta presenterade som ”belöningar”, till rent rättsvidriga tilltag, såsom olagliga frihetsberövanden. Med anledning av detta måste Plikträdet finnas, som en extern, granskande instans och som stöd för Sveriges totalförsvarspliktiga.

Plikträdet behöver även tillse att upprätthålla pliktlagens legitimitet i enlighet med de totalförsvarspliktigas vilja för att ingen totalförsvarspliktig ska skrivas in för civil- eller värnplikt i annat syfte än uppfyllnad av krigsorganisationen.

Mål:

- All myndighetsutövning gentemot de totalförsvarspliktiga sker på ett rättssäkert sätt.
- En oberoende instans följer upp och säkerställer rättssäkerheten för Sveriges totalförsvarspliktiga.
- Totalförsvarspliktiga är väl medvetna om sina rättigheter och skyldigheter.

Krav

Värnpliktskongressen 2024 uppdrar Plikträdet:

- att ha goda kunskaper rörande rättsläget för totalförsvarspliktiga,**
- att följa upp införandet av den centrala rättsofficerstjänsten vars uppgift är att kartlägga och granska disciplinåtgärder för värnpliktiga,**
- att etablera och upprätthålla en god kontakt med juridiskt stödjande funktioner,**
- att uppmärksamma och aktivt arbeta mot överträdelser av pliktlagen,**
- att arbeta för införandet av en instans, motsvarande visseblåsarfunktion, för värnpliktiga, samt**
- att verka för att skriftligt underlag med totalförsvarspliktigas rättigheter finns tillgängligt på varje förband.**

12. Kommunikation och media

Bakgrund:

Det är väsentligt att Pliktrådet ökar samhällets kännedom om värn- och civilpliktsrådet. Pliktrådets utformning innebär en unik insyn och kunskap om respektive utbildande myndighet. Detta, tillsammans med rådets oberoende till myndigheterna och mandat från Sveriges alla totalförsvarspliktiga, skapar en aktör olik alla andra.

Pliktrådet ska genom media föra totalförsvarspliktigas talan. Genom medial närvaro kan Pliktrådet opinionsbilda, sätta press på liksom påverka relevanta aktörer. Dessutom kan Pliktrådet i media även sprida information om den egna organisationen, aktuella frågor och kommunicera direkt med totalförsvarspliktiga.

Mål:

- Pliktrådet är lättillgängliga för totalförsvarspliktiga.
- Genom media säkerställer Pliktrådet att frågor som rör totalförsvarspliktiga finns med på den mediala dagordningen.
- Samtliga totalförsvarspliktiga känner till och är informerade om Pliktrådets arbete.
- Pliktrådet som organisation ska vara förankrat i såväl samhället som totalförsvarsmyndigheterna.

Krav

Värnpliktskongressen 2024 uppdrar Pliktrådet:

- att** *arbeta opinionsbildande för de totalförsvarspliktigas sak,*
- att** *aktivt kommunicera genom webbplats och sociala kanaler med totalförsvarspliktiga och övriga samhället,*
- att** *bevaka nyhetsrapportering och den allmänna försvars-och säkerhetspolitiska debatten,*
- att** *etablera och bibehålla kontakt med journalister som skriver om försvarsfrågor och andra relevanta frågor,*
- att** *fortsatt stärka Pliktrådets varumärkesplattform och visuella identitet,*
- att** *fortsatt använda kanaler som fungerar som direkta kontaktvägar mellan Pliktrådet och totalförsvarspliktiga, samt informera om dessa vid förbandsbesök,*
- att** *genomföra minst en mediakampanj, samt*
- att** *kontinuerligt informera om Pliktrådets pågående arbete.*

13. Kompensationer

Bakgrund:

Sveriges totalförsvarspliktiga har alltid efterfrågat höjda dag ersättningar och ett ersättningsystem som bättre kompenserar för individens villkor och inkomstbortfall under grundutbildningen. Attraktiva villkor och utbildning är en förutsättning för effektiv och fullgod personalförsörjning till Försvarsmakten. Pliktrådet ska verka för att ingen förlorar ekonomiskt på att genomföra plikttjänstgöring. Den uppoffring som totalförsvarspliktiga gör i landets intressen ska erkännas av allmänheten genom att i alla avseenden ges skälig kompensation för insatsen.

Idag har totalförsvarspliktig rätt till flera olika sökbara bidrag och ersättningar som milersättning, näringsbidrag eller ersättning vid skada från Kammarkollegiet. Men detta är inte något som är självklart för alla totalförsvarspliktiga. Informationen om att det finns bidrag och ersättningar att söka når inte ner till den lägsta nivån inom myndigheten, det vill säga de totalförsvarspliktiga. Men även om den gör det upplever många pliktade att de möter motstånd när de vill söka dessa ersättningar. Allt från frånvarande adjutanter till förband som inte vill ge ut milersättning för att det skulle innebära mer administrativt arbete för befälen. Information om ersättningar såväl som bidrag skall vara lättillgängligt att söka samt erhålla för de totalförsvarspliktiga.

Innan plikten lades vilande fanns en så kallad värnpliktslegitimation. Med denna kunde de värnpliktiga kostnadsfritt nyttja kollektivtrafik runt om i hela landet. Dessutom erbjöds värnpliktiga rabatter, liknande dagens studentrabatter, på exempelvis butiker och caféer. Pliktrådet bör verka för att återinföra en nationellt erkänd pliktlegitimation och de förmåner som kommer med den.

Mål:

- Totalförsvarspliktiga har adekvata förmåner, resor och ersättningar.

Krav

Värnpliktskongressen 2024 uppdrar Pliktrådet:

- att** *arbeta för höjda och indexreglerade ersättningar för såväl ärenden kopplade till det offentliga trygghetssystemet som generella ersättningar likt dag ersättning och förplägnadsersättning,*
- att** *verka för att återinföra en nationellt erkänd pliktlegitimation likt den tidigare värnpliktslegitimationen,*
- att** *besöka Försvarsmaktens reseavdelning i Boden minst en gång, för att tala om värnpliktsresor, samt*
- att** *arbeta för att sökbara ersättningar och bidrag är lättillgängliga för totalförsvarspliktiga både innan och efter utbildningsstart.*

14. Kongress

Bakgrund:

Kongressen är totalförsvarspliktigas högst beslutande medinflytandeorgan. Kongressen genomförs årligen. Under kongressen beslutas det om samtliga styrdokument för pliktrörelsen. Demokratiskt valda ombud från alla totalförsvarspliktsutbildande enheter deltar på kongressen och för Sveriges alla totalförsvarspliktigas talan. På kongressen väljs ett nytt Pliktråd samt att avgående Plikträds verksamhet granskas.

Väsentligt för pliktrörelsen är att kongressen genomförs med hög seriositet där demokratiska värderingar står i centrum. Strävan måste vara att samtliga ombud ska vara nöjda med sin möjlighet att påverka utifrån sina egna och sina kamraters perspektiv.

Mål:

- Kongressen präglas av demokrati och öppenhet.
- Kongressen väljer ett nytt Pliktråd.
- Kongressen bearbetar och fastslår stadgar, en verksamhetsplan och ett idéprogram.
- Samtliga totalförsvarspliktiga under grundutbildning har förståelse för varför kongressen genomförs, när den äger rum och hur man kandiderar till den.
- Möjligheten att yttra sin åsikt ges till alla ombud och alla totalförsvarspliktiga.
- Samtliga ombud ska erhålla de förutsättningar som krävs för att utföra sitt förtroendeuppdrag.
- Kongressen uppmärksammas av beslutsfattare och samhället.

Krav

Värnpliktskongressen 2024 uppdrar Plikträdet:

- att anordna en kongress för Sveriges totalförsvarspliktiga under grundutbildning,*
- att aktivt informera och tillse att Sveriges totalförsvarspliktiga har förståelse för varför kongressen genomförs, när den äger rum och hur man kandiderar till den,*
- att arbeta för att samtliga totalförsvarspliktiga har haft möjlighet att skriva motioner till kongressen,*
- att aktivt uppmuntra totalförsvarspliktiga att kandidera och skriva motioner till kongressen,*
- att tillsammans med Försvarsmakten omarbete FFS 2020:1 för att förändra mandatfördelningen till kongressen,*
- att i god tid före kongressen ge ombuden möjlighet att delta på en förkongress där dokument som ska behandlas vid kongressen delas ut till samtliga ombud,*
- att under förkongressen genomföra en utbildning i mötesformalia,*
- att bjuda in gäster och talare som ger ombuden perspektiv och inspiration till diskussioner och bidrar till väl underbyggda beslutsprocesser, samt*
- att de totalförsvarspliktiga har tillgång till besluten tagna av värnpliktskongressen.*

15. Lokalt medinflytande

Bakgrund:

Medinflytandet är grunden för kravdrivning ute på förbanden. De förtroendevalda arbetar i den medinflytandestruktur som finns ute på förbanden och genom denna kan de lösa problem som rör det enskilda förbandet ifråga. För att kunna agera och få igenom de värnpliktigas vilja krävs att de förtroendevalda har en god insikt i sina roller, känner sig säkra i dem, får stöd och att det finns en välfungerande medinflytandestruktur. Det är också viktigt att värnpliktiga har en enhetlig förståelse av medinflytandeorganisationens funktioner, vilket inte är fallet idag. Lokalt medinflytande innefattar även centrala medinflytandebestämmelser och riktlinjer.

Tidigare har Värnpliktsrådet tillverkat en förtroendemannapärm som syftade till att vidareutbilda och stärka de förtroendevalda i sina respektive roller. Detta initiativ bör Pliktrådet återuppta.

Mål:

- En enhetlig medinflytandestruktur finns inom utbildande myndighet.
- Medinflytandestrukturen effektiviseras genom tydliga direktiv från central nivå tillsammans med utveckling av utbildning och information till de förtroendevalda.
- Pliktrådet bistår utbildande myndighet i utvecklandet av medinflytande.
- Förtroendevalda har tillfredsställande underlag för lösandet av sina respektive uppdrag.

Krav

Värnpliktskongressen 2024 uppdrar Pliktrådet:

- att ledamöterna är pålästa om medinflytandeförordningen och andra styrande dokument för att kunna stödja utvecklandet av medinflytandesystemet,*
- att respektive ledamot agerar kontaktperson för huvudförtroendepersoner och huvudrepresentanter för NVK samt NVM på de förband där ledamoten är förbandsansvarig,*
- att verka för att de bestämmelser och regler som finns gällande medinflytande upprätthålls,*
- att föra en kontinuerlig dialog med utbildande myndighet om utvecklandet av medinflytandestrukturen,*
- att verka för att samtliga förtroendevalda tilldelas förtroendepersonspärmen, samt*
- att i samråd med Försvarmakten utveckla information om medinflytandeorganisationens funktioner och sammanträden som samtliga värnpliktiga ska tillhandahållas.*

16. Materiel och personlig utrustning

Bakgrund:

Materielprocessen är komplex och det råder kvantitativ samt kvalitativ brist på persedlar inom hela organisationen och detta påverkar de värnpliktigas fysiska stridsvärde negativt. Idag drabbas värnpliktiga av att personlig utrustning sitter dåligt och orsakar onödiga skador och/eller skav och i vissa fall inte blir tilldelade rätt materiel på grund av brist. Vidare innebär den rådande bristen på persedlar att värnpliktiga hämtar ut artiklar i fel storlek, och i värsta fall substitut till utrustningen, som sedan hämmar individens möjlighet att delta fullt ut i verksamheten. Markstridsuniform (MSU24) är ett nyligen framtaget uniformssystem som kommer att vara gemensamt för Norge, Danmark och Sveriges respektive försvarsmakt. Däremot har inte hand, - fot, -och huvudbeklädnad inkluderats i systemet. Handskar, kängor och stridssäcken är persedlar som idag brister men måste fungera då de bärs dagligen. Det behöver alltid finnas för tjänsten lämpad och individen anpassad utrustning.

Rådande omständigheter har gjort att fokus tagits ifrån frågan om jämställd materielförsörjning. Kvinnor har i fyra decennier genomfört värnplikt med grundutbildning och ännu råder det brist på utrustning anpassad för kvinnor. Bristen rör främst underkläder för kvinnor. Detta har gjort att kvinnor är överrepresenterade i antalet skadeanmälningar kopplat till utrustningens passform.

Mål:

- Varje värnpliktig ska tilldelas funktionsduglig, ändamålsenlig materiel i rätt storlek, samt i ett tillräckligt antal.
- Förråden på samtliga utbildningsenheter ska ha koll på sina lagersaldon och ta emot kompletterande leveranser vid brist.
- Försvarsmaktens materielanskaffning står i proportion till myndighetens utbildningsvolym av värnpliktiga.

Krav

Värnpliktskongressen 2024 uppdrar Plikträdet:

- att verka för jämställd materielförsörjning genom referensgruppmöten, chefsmöten eller i media,**
- att arbeta för att alternativ till problempersedlar erbjuds de totalförsvarspliktiga,**
- att verka för att nya beklädnadssystem tilldelas värnpliktiga,**
- att föra en kontinuerlig dialog med Försvarsmaktens logistikchef och träffa denna vid minst två tillfällen, samt**
- att arbeta för att totalförsvarspliktiga informeras om materielläget inom myndighet.**

17. Organisationsutveckling

Bakgrund:

Pliktrörelsen är till sin natur i ständig förändring. För att säkerställa Pliktrådets relevans måste organisationen kontinuerligt utvecklas och anpassas till pliktrörelsen och samhällets utveckling. Arbete och arbetsmetodik behöver regelbundet ses över under mandatperiodens gång för att uppnå bästa möjliga resultat. Pliktrådet är i dagsläget administrativt anslutet till Försvarmakten. Myndigheten har kontroll över Pliktrådets samtliga utgifter vilket ger Försvarmakten reella kontrollmöjligheter över Pliktrådets verksamhet. Försvarmakten har förklarat att de inte avser att godkänna utgifter för marknadsföring av politiska budskap som inte överensstämmer med myndighetens intressen och värdegrund. Sveriges värnpliktiga kan inte acceptera att Pliktrådets politik villkoras av staten. Pliktrådet ska därför arbeta för att säkerställa att pliktrörelsens politiska självständighet garanteras av Försvarmakten, samtidigt som nära samverkan upprätthålls för att Pliktrådet ska ha insyn i myndigheten.

Omvärldsläget och de stora satsningarna på totalförsvaret har gjort den förordning som i dagsläget reglerar medinflytandet och Pliktrådets organisationsform inaktuell. I dagsläget består Pliktrådet av fem ledamöter, vilket ska besöka betydligt fler utbildningsplatser än Värnpliktsrådet gjorde 2010, samt representera de civilpliktiga. Dagens organisation bygger i mångt och mycket på hur Värnpliktsråden som arbetade på 00-talet organiserades trots att nya behov uppstått och resurserna minskat, liksom rörelsens förankring i Försvarmakten och samhället.

Pliktrådet har inte förmått anpassa sig efter de nya förutsättningarna och är i behov av ett omtag av organisationens struktur samt arbetsformer. Dagens organisation saknar förutsättningar för att på sikt kunna lösa uppgifterna som ett centralt medinflytandeorgan för totalförsvarspliktiga under grundutbildning.

Mål:

- Pliktrådet har en tydlig intern samordning och samsyn kring organisationens behov och utveckling.
- Pliktrådet utvecklar organisationen i linje med interna styrningar och ändamål.

Krav

Värnpliktskongressen 2024 uppdrar Pliktrådet:

- att** *aktivt arbeta för att utveckla, förankra och stärka Pliktrådets organisation och arbetsmetoder,*
- att** *senast två månader efter kongressen fastslå en övergripande verksamhetsplanering,*
- att** *senast två månader efter kongressen konstituera sig,*
- att** *utarbeta styrdokument för verksamheten,*
- att** *påverka hemställan till regeringen om Pliktrådets framtida organisation och arbetsformer, samt*
- att** *utse en ordförande, en vice-ordförande och en kommunikationsansvarig.*

18. Personärenden

Bakgrund:

Totalförsvarspliktiga är inte alltid trygga med att söka stöd och vägledning på sitt förband, eller så får de inte det gehör som de söker. Pliktrådet ska därför agera som stöd för totalförsvarspliktig i personärenden. Totalförsvarspliktiga har inget regelrätt fackförbund att vända sig till och har inte möjlighet att "säga upp sig" eller avsluta utbildningen. Detta förstärker behovet av motsvarande stöd och gör Pliktrådet till en mycket viktig funktion.

Mål:

- Pliktrådet finns vid behov tillgängligt för enskilda totalförsvarspliktiga. Utbildande myndighet stöttar Pliktrådets hantering av personärenden.
- Pliktrådet har förutsättningar att på ett effektivt sätt kunna analysera och dra slutsatser av problem som drabbar enskilda värnpliktiga samt generella problem i verksamheten.

Krav

Värnpliktskongressen 2024 uppdrar Pliktrådet:

- att** *vid behov stötta och vägleda enskild totalförsvarspliktig,*
- att** *föra statistik över inkomna personärenden och hantering av desamma,*
- att** *Pliktrådet vårdar och upprätthåller en god kontakt med HR VPL, MHS Halmstad och FM LOPE, samt*
- att** *Pliktrådet verkar för att kunna få juridiskt stöd oberoende av Försvarmakten.*

19. Representation

Bakgrund:

Pliktrådet har under sina verksamhetsår utvecklat kontakt med bland annat politiska beslutsfattare, journalister och funktioner inom hela totalförsvaret. En förutsättning för värnpliktsrörelsens historiska framgångar är de nära relationerna som upprätthålls.

Att etablera kontakt och skapa relationer med de individer och organisationer som har inflytande över totalförsvarspliktigas situation, eller som på andra sätt kan understödja Pliktrådet i sitt arbete, bidrar till att totalförsvarspliktigas målsättningar uppnås. Därför måste Pliktrådet skapa och vårda relationer samt aktivt representera totalförsvarspliktiga och driva deras intressen.

Mål:

- Pliktrådet etablerar och vårdar relationer med individer och organisationer som har inflytande över de totalförsvarspliktigas situation eller som på andra sätt kan stödja Pliktrådets verksamhet.

Krav

Värnpliktskongressen 2024 uppdrar Pliktrådet:

- att** *aktivt lyfta pliktfrågor under valrörelser för att driva totalförsvarspliktigas intressen,*
- att** *aktivt arbeta för att påverka försvarsberedningens beslut om nya satsningar på totalförsvaret,*
- att** *genomföra möten med nyckelpersoner och redogöra för värnpliktigas situation,*
- att** *kravdriva, opinionsbilda och uppvakta relevanta aktörer för att förverkliga de totalförsvarspliktigas vilja,*
- att** *närvara på nationella politiska evenemang,*
- att** *vara professionella och utåt visa en enig bild av de värnpliktigas förhållanden,*
- att** *anordna ett mingel med personer viktiga för verksamheten, samt*
- att** *arbeta med frågan om hur värnpliktiga under grundutbildning ska användas i skarp tjänst.*

20. Soldathemsförbundet och meningsfull fritid

Bakgrund:

Totalförsvarspliktigas vardag är krävande, utmanande och ofta enformig. Det är därför av yttersta vikt att de totalförsvarspliktiga har tillgång till och möjlighet att ha en meningsfull fritid. För att totalförsvarspliktiga ska kunna ha en meningsfull fritid på tjänstefria kvällar och helger måste Pliktrådet verka för att de totalförsvarspliktiga får ta del av sanningssenliga stom- och veckoplaner för utbildningen.

Soldathemmen arbetar för att Sveriges värnpliktiga ska få en bättre och mer meningsfull vardag, samt utgör en mycket viktig fristad för de värnpliktiga. Pliktrådet och Svenska soldathemsförbundet (SSHF) har ett historiskt samarbete och idag har Pliktrådet en adjungerad styrelsepost i Soldathemsförbundets styrelse. Det är vitalt att Pliktrådet förvaltar samarbetet väl och på så vis bidrar till förbättring av värnpliktigas tillvaro.

Mål:

- Alla totalförsvarspliktiga har möjlighet till en meningsfull fritid.
- Det finns ett soldathem vid samtliga utbildningsplatser med värnpliktiga.
- Soldathemmen bedriver en verksamhet som tillfredsställer värnpliktiga.
- Samtliga värnpliktiga ska ha tillgång till ett dagsprogram, veckoprogram samt stomprogram

Krav

Värnpliktskongressen 2024 uppdrar Pliktrådet:

- att** *aktivt arbeta för en meningsfull fritid för totalförsvarspliktiga,*
- att** *verka för att det ska finnas soldathemsverksamhet på varje utbildningsplats med värnpliktiga,*
- att** *ledamoten med ansvar för området deltar på Soldathemsförbundets styrelsemöten och driver frågor i enlighet med värnpliktigas intressen, samt*
- att** *arbeta för att de totalförsvarspliktiga tilldelas sanningssenliga stom- och veckoplaner, samt dagsschema.*

21. Utmärkelser

Bakgrund:

Pliktrådets hederspris ska årligen delas ut på kongressen. Priset ska tilldelas en person, grupp, funktion eller enhet, som enligt Pliktrådet, har gjort betydande insatser för värnpliktiga under året. Sveriges bästa förband ska årligen delas ut på kongressen. Priset ska tilldelas det förband som enligt Pliktrådet, i störst utsträckning verkar och utbildar i enlighet med värnpliktigas samlade syn på en bra värnpliktsutbildning.

Mål:

- En person, grupp, funktion eller enhet uppmärksammas för sina betydande insatser genom att tilldelas Pliktrådets hederspris under kongressen.
- Ett förband uppmärksammas för sina betydande insatser genom att tilldelas Sveriges bästa förband under kongressen.

Krav

Värnpliktskongressen 2024 uppdrar Pliktrådet:

att dela ut Pliktrådets hederspris under Värnpliktskongressen, samt
att årligen dela ut priset Sveriges bästa förband under värnpliktskongressen.